

Kamil Tolon

Vikipedi, özgür ansiklopedi

Kamil Tolon ya da doğum adıyla **Kamil Özdemir Tolonçok** (d. 29 Şubat 1912^[not 1], İstanbul - ö. 23 Temmuz 1978, İsviçre), Türk girişimci, sanayici, iş insanı.

İçindekiler

İlk yılları

Eğitimi

Kariyeri

Ölümü

Galeri

Kaynakça

Notlar

Kaynakça

Bibliyografya

Dış bağlantılar

İlk yılları

İstanbul Beylerbeyli Saatçioğullarından Defterdar Muhittin Bey ile Behiye Hanım'ın altı çocuğundan ikincisi olarak dünyaya geldi.^[1] Memur bir aileden gelen Tolon, çocuklarının eğitimiyle yakından ilgilendi.^[2]

1937 yılında Müeyyet Hanım ile evlendi fakat bu evlilikleri uzun sürmedi ve 1942 yılında boşandılar.^[3] Müeyyet Hanım ile evliliklerinden Abatun ve Barkın isimli iki kızları oldu. 1943 yılında ikinci evliliğini Muzaffer Biliktü ile yaptı.^[4] Bir yıl sonra oğlu Dara doğdu.^[4] 1949 yılında da kızı Cana dünyaya geldi.^[4]

Eğitimi

Babasının defterdar olması nedeniyle ilkokul öğrenimini çeşitli illerde gerçekleştirdi. 1931 yılında Ankara Erkek Lisesi'nden mezun oldu.^[2] Bu dönemde mühendislik okumak isteyen Tolonçok, Türkiye'de mühendislik okulu olmaması nedeniyle bu amacına ulaşamadı.^[2] 1931 yılında liseyi bitirmesinin hemen ardından, arkalı ve önlü çalar biçimde 40 plaklık bir müzik kutusu üretti.^[3] His Master's Voice adlı şirket bu kutuyu satın almak istedi ancak yüksek ücreti nedeniyle satın alma işleminden vazgeçti. Zonguldaklı Efes ailesi 3 Lira ödeyerek bu tasarımı 1931 yılında satın aldı.^[2]

Tolonçok, lisenin ardından 1931 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne girdi. Bu dönemde, Adnan Menderes sıra arkadaşı olmuştur.^[2] Fakülteden 4 Temmuz 1935 yılında mezun oldu.

Kamil Tolon

Doğum	Kamil Özdemir Tolonçok 29 Şubat 1912 ^[not 1] İstanbul, <u>Türkiye</u>
Ölüm	23 Temmuz 1978 (66 yaşında) <u>İsviçre</u>
Milliyet	 Türk
Meslek	İş insanı
Evlilik	Müeyyet Bulut, Muzaffer Biliktü
Çocuk(lar)	Abatun Tolon, Barkın Tolon, Dara Tolon, Cana Tolon
Resmî site	<u>kamiltolon.com</u> (<u>https://kamiltolon.com/</u>)

Kariyeri

1935 yılında üniversiteden mezun olunca PTT müfettişi olarak atandı.^[2] 1937 yılında Anadolu'ya yaptığı ilk teftiş yolculuğu sırasında yaşadıklarından dolayı istifa etti.^[2]

1937 yılında Bursa'da, Fatih dönemi hamamlarından olan ve Muradiye Külliyesi içinde yer alan bir işletme açtı.^[2] Fahri Batuca ile dokuma tezgâhları üretimine başladılar.^[5] 1943 yılına kadar birçok alanda iş kurdular ve şirketlerini büyüttüler.^[4] 1943 yılında ise askere çağrıldı.

Tolonçok, 1944 yılında askerden döndükten sonra Fahri Batuca ile olan ortaklığından ayrıldı. 10 dokuma tezgahı yapımı karşılığı ortaklıkları sona erdi. 1944 yılında Bursa Kapalıçarşı altında yer alan Cumhuriyet Caddesi'ndeki bir atölyede çalışmaya başladı.^[6] Bu yıllarda Tolonçok olan soyadını Tolon olarak değiştirdi.^[7]

1950 yılında atölyesinde deneme üretimlerine başlar ve Türkiye'de ilk kez bir çamaşır makinesi prototipi üretti.^{[8][9][10][11]} 1969'da İzmir'de kurduğu fabrikada sanayi tipi çamaşır yıkama, sıkma ve kurutma imalatına başladı.^{[12][7][13][14][15]}

Dönemin başbakanı Adnan Menderes, Tolon'dan elektrikli motor üretmesini istedi. Bunun üzerine, çamaşır makinelerinde kullanılan 0,3 kW'lık elektrik motorunu geliştirdi. İlerleyen dönemlerde motorlarda yapılan geliştirmelerle 30-40 kW'lık motorlarının seri üretimine başladı.^{[16][17][14][18][19][20][21]}

24 Ağustos 1958 Bursa Yangını'nda Tolon'un atölyesi de zarar gördü Yangın sonrasında Soğukpınarlı Köyündeki arsası üzerine yeni bir fabrika inşa edilmesine karar verildi. Bu fabrikanın temeli 1959 yılında atıldı. Fabrikanın mimarlığını Tolon yaptı.^[22] Motorların artmasının ardından ülkede bakır tel ihtiyacı ortaya çıktı. Ülkede artan bakır ihtiyacının karşılanması amacıyla atık bakırların eritilmesi ve tele dönüştürülerek kullanılmasını sağlayan makineyi geliştirdi.^[23]

1963-1965 yılları arasında BTSO Yönetim Kurulu Başkanlığı yaptı.^[24] Buluş Adamları Derneği'nin,^[22] ayrıca Türkiye'nin ilk organize sanayi bölgesinin kuruluşunda^[22] rol oynadı.^[25] Adalet Partisi Bursa İl Başkanlığı da yaptı.^[26] 1969 yılından sonra üretim faaliyetlerine İzmir'de devam etti.

Ölümü

23 Temmuz 1978'de İsviçre'de emboli nedeniyle öldü. Mezarı, Bursa Emir Sultan Camii'nin yanında bulunan Emir Sultan Mezarlığı'ndadır.

Galeri

Tolon'un kendi üretimi olan müzik kutusu

Tolon
broşürü

Tolon
çamaşır
makinesi patenti

Kaynakça

Notlar

1. ^{a b} Bazı belgelerde doğum yılı 1913 olarak geçer. Ancak doğum gününü 29 Şubat'ta kutladığı göz önüne alınırsa, doğum yılının şubat ayının 29 çektiği 1912 yılı olduğu kabul edilebilir.^[1]

Kaynakça

1. ^{a b} Kuter 2009, s. 7.
2. ^{a b c d e f g h} Kuter 2009, s. 8.
3. ^{a b} Kuter 2009, s. 9.
4. ^{a b c d} Kuter 2009, s. 11.
5. ^a Altun, Şafak (2007). *Türk İşadaminin bilmesi gereken: 101 ekonomi hikayesi* (<https://books.google.com.tr/books?id=o7E4AQAAIAAJ&q=%22Kamil+Tolon%22&dq=%22Kamil+Tolon%22&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwjMsbfzjannAhVr1qYKHQowBk8Q6AEIRjAE>). Hayat Yayınevi. s. 125. ISBN 9789756218921. Erişim tarihi: 29 Ocak 2020.
6. ^a Kuter 2009, s. 12.
7. ^{a b} Kuter 2009, s. 13.
8. ^a Şafak Altun; Kemal Cenk Sarioğlu (2006). "Türkiye'nin popüler tarihinde ilkler" (http://books.google.com.tr/books?id=75RpAAAAMAAJ&q=Kamil+Tolon+mucit&dq=Kamil+Tolon+mucit&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwjVwtH1_JLoAhW1SBUIHfqqBhsQ6AEIKDAA). Alfa Yayınları. s. 83. 22 Mart 2020 tarihinde kaynağından arşivlendi (https://web.archive.org/web/20200322161235/https://books.google.com.tr/books?id=75RpAAAAMAAJ&q=Kamil+Tolon+mucit&dq=Kamil+Tolon+mucit&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwjVwtH1_JLoAhW1SBUIHfqqBhsQ6AEIKDAA). Erişim tarihi: 11 Mart 2020.
9. ^a "Yunan askeri annemizin makinesini kullanıyor" (<https://web.archive.org/web/20170107010019/http://arsiv.sabah.com.tr/2004/02/25/eko103.html>). arşiv.sabah. 25 Şubat 2004. 7 Ocak 2017 tarihinde kaynağından (<http://arsiv.sabah.com.tr/2004/02/25/eko103.html>) arşivlendi. Erişim tarihi: 12 Mart 2020.
10. ^a "Türkiye'nin Mucidi Tolon 82 Yaşında" (<https://web.archive.org/web/20191005234704/https://www.milliyet.com.tr/egge/turkiyenin-mucidi-tolon-82-yasinda-6039463>). Milliyet Gazetesi. 5 Ekim 2019 tarihinde kaynağından (<https://www.milliyet.com.tr/egge/turkiyenin-mucidi-tolon-82-yasinda-6039463>) arşivlendi. Erişim tarihi: 13 Mayıs 2020.
11. ^a Türkiye'nin ilk çamaşır ve bulaşık makinası fabrikası yıkılıyor (<https://www.cnnturk.com/turkiye/turkiyenin-ilk-camasir-ve-bulasik-makinasi-fabrikasi-yikiliyor>)
12. ^a Nezaket Özdemir (2009). *Cumhuriyet çocuklarının diliyle Bursa'nın anısal tarihi* (<https://books.google.com/books?id=oV1PAQAAIAAJ>). Sentez Yayıncılık. ISBN 978-605-5790-03-5.
13. ^a "İlk Çamaşır Makinesini Tolon Üretti" (<https://web.archive.org/web/20090213050859/http://arsiv.sabah.com.tr/2004/02/25/eko104.html>). Arşiv Sabah. 13 Şubat 2009 tarihinde kaynağından (<http://arsiv.sabah.com.tr/2004/02/25/eko104.html>) arşivlendi. Erişim tarihi: 8 Mayıs 2020.
14. ^{a b} "Tolon Fabrikası Yıkılıyor" (<https://web.archive.org/web/20170105184200/https://t24.com.tr/haber/turkiyenin-ilk-camasir-ve-bulasik-makinasi-fabrikasi-yikiliyor,381127>). T24. 5 Ocak 2017 tarihinde kaynağından (<https://t24.com.tr/haber/turkiyenin-ilk-camasir-ve-bulasik-makinasi-fabrikasi-yikiliyor,381127>) arşivlendi. Erişim tarihi: 11 Mayıs 2020.
15. ^a "Bursa'dan Bir Tolon Geçti" (https://web.archive.org/web/20200129104042/http://www.ekohaber.com.tr/bursa-dan-bir-tolon-gecti-haber_id-27183.html). EKO Haber. 29 Ocak 2020 tarihinde kaynağından (http://www.ekohaber.com.tr/bursa-dan-bir-tolon-gecti-haber_id-27183.html) arşivlendi. Erişim tarihi: 14 Mayıs 2020.
16. ^a Kuter 2009, s. 21.
17. ^a Özdemir 2009, s. 60.
18. ^a Altun, Şafak; Sarioğlu, Kemal Cenk (2006). *Türkiye'nin Popüler Tarihinde İlkler* (<https://books.google.com.tr/books?id=75RpAAAAMAAJ&q=%22Kamil+Tolon%22&dq=%22Kamil+Tolon%22&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwjMsbfzjannAhVr1qYKHQowBk8Q6AEIKDAA>). Alfa Yayınları. s. 86. ISBN 9789752977747. Erişim tarihi: 29 Ocak 2020.

19. ^ Hiç, Muharrem (1973). *Montaj sanayii : gelişmesi, sorunları, ve ekonomimizdeki yeri* (https://books.google.com.tr/books?id=I7vsAAAAMAAJ&q=%22Kamil+Tolon%22&dq=%22Kamil+Tolon%22&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwj9_5-llqnnAhWy5KYKHbamAvMQ6AEITTAf). Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti. s. 180. Erişim tarihi: 29 Ocak 2020.
20. ^ Kumcu, Ercan; Pamuk, Şevket (2001). *Artık herkes milyoner: Hürriyet sayfalarından ekonominin 50 yılı* (<https://books.google.com.tr/books?id=ktXsAAAAMAAJ&q=%22Kamil+Tolon%22&dq=%22Kamil+Tolon%22&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwifz4CqI6nnAhVJR5oKHQRtC1QQ6AEIajAJ>). Michigan Üniversitesi: Doğan Kitap. Erişim tarihi: 29 Ocak 2020.
21. ^ "Çilgin Tolon'lar" (<https://web.archive.org/web/20170329214649/https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/mete-tamer-omur/cilgin-tolon-lar-27544927>). Hürriyet Gazetesi. 29 Mart 2017 tarihinde kaynağından (<https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/mete-tamer-omur/cilgin-tolon-lar-27544927>) arşivlendi. Erişim tarihi: 9 Mayıs 2020.
22. ^ **a b c** Kuter 2009, s. 14.
23. ^ "Bir başarı hikayesi:Tolon Makine" (<https://web.archive.org/web/20180929134838/http://www.iaosb.org.tr/haberler/laosbden-Haberler/732-bir-basari-hikayesi-tolon-makine>). İAOSB. 25 Nisan 2013. 29 Eylül 2018 tarihinde kaynağından (<http://www.iaosb.org.tr/haberler/laosbden-Haberler/732-bir-basari-hikayesi-tolon-makine>) arşivlendi. Erişim tarihi: 13 Mart 2020.
24. ^ Özdemir 2009, s. 260.
25. ^ "BTSO Eski Başkanları" (<http://www.btso.org.tr/?page=introduction/oldpresident.asp>). BTSO Resmî web sitesi. 13 Şubat 2010. 15 Eylül 2019 tarihinde kaynağından arşivlendi (<https://web.archive.org/web/20190915050101/http://btso.org.tr/?page=introduction%2Foldpresident.asp>). Erişim tarihi: 14 Mart 2020.
26. ^ "Adalet Partisi İçinde Bir Muhalif: Sadettin Bilgiç" (<http://tez.sdu.edu.tr/Tezler/TS01928.pdf>) (PDF). Süleyman Demirel Üniversitesi. 25 Eylül 2015. 3 Şubat 2020 tarihinde kaynağından arşivlendi (<http://web.archive.org/web/20200203111130/http://tez.sdu.edu.tr/Tezler/TS01928.pdf>) (PDF). Erişim tarihi: 14 Mart 2020.

Bibliyografya

- Kuter, Murat. *Bursa'da Bir Mucit: Kamil Tolon'un Yaşam Öyküsü* (<http://www.kuterpr.com/e-kitaplar/bur-sada-bir-mucit/index.html#36/z>) (2009 bas.). Bursa: BTSO. ISBN 978-605-89779-8-3. Erişim tarihi: 29 Ocak 2020.
- Özgün, Güneş (2020). *Duayen Sanayici Kamil Tolon'un Yaşam Öyküsü*. İstanbul: İkinci Adam. ISBN 9786053068532.
- Özdemir, Nezaket (2009). *Cumhuriyet Çocuklarının Diliyle Bursa'nın Anısal Tarihi* (<https://books.google.com.tr/books?id=oV1PAQAIAAJ&q=%22Kamil+Tolon%22&dq=%22Kamil+Tolon%22&hl=tr&sa=X&ved=0ahUKEwjMsbfzjannAhVr1qYKHQowBk8Q6AEIODAC>). Sentez Yayıncılık. s. 60. ISBN 9786055790035. Erişim tarihi: 29 Ocak 2020.
- Yıldız, Halime (2017). *Bursa'da Yaşam Dergisi, Kamil Tolon'un Yaşam Öyküsü*. Olay TV Yayıncılık Erişim Tarihi: 29 Ocak 2020.
- Kağıtçıbaşı, Çiğdem "Lülâ ve Ben" 2015. Doğan Kitap ISBN 9786050930863 Erişim Tarihi: 30 Ocak 2020.
- Şehrengiz Dergisi, Ocak 2017, *Kamil Tolon Anısına*, Pardus Yayıncılık, Erişim Tarihi 30 Ocak 2020.
- Turhan, Sedat (2015), *Adalet Partisi İçinde Bir Muhalif: Sadettin Bilgiç*, s. 31, Süleyman Demirel Üniversitesi, <http://tez.sdu.edu.tr/Tezler/TS01928.pdf> Erişim Tarihi: 6 Şubat 2020

Dış bağlantılar

- Resmî site (<http://kamiltolon.com>)

g · t · d (https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%9Eablon:BTSO_Ba%C5%9Fkanlar%C4%B1&action=edit)

BTSO Başkanları

Sait Ete (1940-51) · Baha Cemal Zağra (1951-54) · Hayri Terzioğlu (1954-60) · Hasan Alkoçlar (1960-63) · Kamil Tolon (1963-65) · Abdi Biçen (1965-69) · Hüseyin Sungur (1969-72) · Ali Osman Sönmez (1972-73) ·

Selahattin Aktar (1973-75) · Ali Osman Sönmez (1975-83) · Mehmet Şener (1983-84) · Ali Osman Sönmez (1984-89) · M. Mutlu Uraz (1989) · Ali Osman Sönmez (1989-95) · Celal Sönmez (1995-2013) · İbrahim Burkay (2013-)

"https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=Kamil_Tolon&oldid=23117323" adresinden alınmıştır.

Bu sayfa son olarak 28 Ağustos 2020 tarihinde ve 15.08 saatinde değiştirilmiştir.

Metin Creative Commons Atıf-BenzerPaylaşım Lisansı altındadır; ek koşullar uygulanabilir. Bu siteyi kullanarak, Kullanım Şartlarını ve Gizlilik Politikasını kabul etmiş olursunuz.
Vikipedi® (ve Wikipedia®) kâr amacı gütmeyen kuruluş olan Wikimedia Foundation, Inc. tescilli markasıdır.